

เศรษฐกิจพอเพียง... กับการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิต ...

นำเสนอเมื่อ : 22 พ.ค. 2552

เศรษฐกิจพอเพียง กับการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิต

" ทฤษฎีใหม่ "

เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างพอเพียงที่จะเลี้ยงตัวเองได้ในระดับประหยัดเป็นอย่างน้อย ทฤษฎีใหม่ประกอบด้วยหลักการและแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นระบบการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักการพึ่งตนเองอย่างมีอิสระภาพ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน เน้นความสามัคคี การมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม การร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือกัน (ทศนา เขมมณี 2540 : 1) โดยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน" คือ

ขั้นที่ 1 เป็นการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 คือ แบ่งพื้นที่ส่วนที่หนึ่ง 30 % เป็นที่สำหรับขุดสระน้ำไว้ใช้ ส่วนที่ 2 30 % เป็นที่สำหรับทำนาในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงครอบครัว ส่วนที่สาม 30 % เป็นที่สำหรับปลูกพืชยืนต้น ไม้ผล พืชผัก พืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นอาหาร และจำหน่าย หากมีเหลือ ส่วนที่สี่ 10 % เป็นที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนอื่น ๆ

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ การที่เกษตรกรรวมพลังกันในรูปของกลุ่ม หรือสหกรณ์ในด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่วาจะเป็นส่วนราชการ หรือองค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชน

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยมีการติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน เพื่อมาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น

ด้วยพระอัจฉริยภาพขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงแม่ทฤษฎีใหม่จะเป็นทฤษฎีทางเศรษฐกิจและเกษตรกรรมก็ตาม แต่เนื่องด้วยทฤษฎีนี้ได้แฝงไว้ซึ่งแนวคิดที่นาสนใจอันเป็นแกนสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทฤษฎีนี้จึงมีศักยภาพที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะไดกลาวถึงในลำดับต่อไป

การนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

แนวทางการประยุกต์ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตดังนี้

รูปแบบการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงมี 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบสำหรับโรงเรียน หรือบ้านเรือนของนักเรียนที่มีพื้นที่สำหรับการทำนา และการเกษตร มีแหล่งน้ำพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมโดยการจัดแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ตามแนวทางของเกษตรทฤษฎีใหม่ตามขั้นตอนที่ 1 เดิมรูปแบบ

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบสำหรับโรงเรียน หรือบ้านเรือนของนักเรียนที่มีพื้นที่ไม่มากนัก ไม่มีพื้นที่ในการทำนา โรงเรียนสามารถจัดแบ่งพื้นที่ให้นักเรียนปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกพืชสมุนไพร ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ โรงเรียนอาจมอบหมายให้นักเรียนไปทำกิจกรรมนี้ที่บ้านของนักเรียนได้ด้วย

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบสำหรับโรงเรียนที่มีพื้นที่น้อย โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนทำการเกษตรแบบใช้พื้นที่แคบ เช่น กะลามะพร้าว กะละมัง ล้อย่างรถยนต์ การปลูกพืชสวนครัวรั้วกินได้ เป็นต้น นอกจากนี้ โรงเรียนยังสามารถส่งเสริมให้นักเรียนประดิษฐ์ชิ้นงานจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น การสานเสื่อ การทำเครื่องใช้จากกะลามะพร้าว เป็นต้น

ในการจัดกิจกรรมทั้ง 3 รูปแบบ สามารถฝึกนิสัยในการประหยัด การลดรายจ่าย การมีผักปลอดสารพิษไว้รับประทาน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมช่วยเหลือด้านการตลาด เช่น จัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน หรือจัดกิจกรรมสหกรณ์ เป็นต้น

2. การนำแนวคิดด้านทักษะในการทำงานเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน เช่น การทำงานเป็นการมีนิสัยรักการทำงาน การรู้จักวิเคราะห์งาน การวางแผนการทำงาน และการรู้จักปรับปรุงงานอยู่เสมอ

3. การนำแนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ดร.ทีศนา แซมมณี (2546 : 2 - 7) ได้วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีใหม่พบว่า ทฤษฎีใหม่นี้มีศักยภาพที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีหลักสำคัญอยู่หลายประการดังนี้

รู้จักพึ่งพาตนเอง

ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีอิสระภาพ

มีความสามารถในการบริหารจัดการ รู้จักคิด รู้จักระบบ

ความขยัน อดทน ไม่ท้อถอย

5. มีความสามัคคี มีการแสวงหาความร่วมมือ และให้ความร่วมมือ มีการรวมกลุ่มและมีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มคณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย

มีการศึกษาหาข้อมูล ข้อความรู้ และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน

รู้จักพัฒนาตนเองขึ้นตามลำดับ

สามารถนำความรู้ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

แนวทางที่นำเสนอนี้เป็นส่วนน้อยที่พอจะเป็นแนวทาง เป็นตัวอย่าง หากได้นำไปปฏิบัติแล้วจะทำให้ทุกคนมีการดำรงชีวิตในสังคมอย่างเรียบง่าย พอมี พอกิน และช่วยเหลือตนเอง เป็นหลักการของทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มาของบทความ

ประทีป แสงเปี่ยมสุข. "เศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิต" การศึกษาไทย. ปีที่ 4 ฉบับที่ 28 มกราคม 2550 หน้า 43 - 45.